

Beszámoló a Semmelweis Egyetem Munkahelyi Állatjóléti Bizottság

2019. évi munkájáról

A Munkahelyi Állatjóléti Bizottság (MÁB) a Szenátus által elfogadott működési szabályzat szerint, - az eddigi gyakorlatnak megfelelően - a tudományos rektor-helyettes felügyelete alatt végzi munkáját, egyben statisztikai adatszolgáltatási kötelezettsége van a Nemzeti Élelmiszerlánc-Biztonsági Hivatal (NÉBIH) felé. Annak érdekében, hogy egyetemünk teljes mértékben meg tudjon felelni a törvényi szabályozásnak, folyamatosan tartjuk a kapcsolatot az állatkísérletekért felelős szervek képviselőivel (NÉBIH és az Állatkísérleti Tudományos Etikai Tanács (ÁTET)).

A 2019-es évben a feladatok megnövekedett száma miatt, több Bizottsági ülés is volt.

Első ülésünket február 7-én tartottuk, melynek során áttekintettük a MÁB működésének aktuális kérdéseit, a bizottsági tagok között megtörtént a feladatok felosztása.

A megbeszélés kiemelt témája volt a 2019 évi telephely ellenőrzések, konzultációk előkészítése. A MÁB-ra háruló ellenőrzési kötelezettség megfelelő kezelése érdekében az egyetem területén jelenleg működő 21 telephely ellenőrzésének jogkörét a bizottsági tagok között felosztottuk. Ennek megfelelően a bizottsági tagjai konzultáció keretében valamennyi telephelyet meglátogatták. A tapasztalatokat egy egységesen kialakított "check" listán rögzítették, majd az eredményről az érintett intézetvezetőket tájékoztattuk, illetve az így nyert adatok alapján készült el az évi statisztikai jelentésünk is. Az éves konzultáción, a bizottság tagjai, mint megbízott konzulensek felhívták a figyelmet, hogy minden intézetnek újra kell engedélyeztetni a telephely működtetését. Az ellenőrzés során kitöltött kérdőívek fontos elemei a bizottság operatív munkájának. Felmértük az állatkísérletekkel foglalkozó intézetekben az aktuálisan folyó kutatási projekteket, valamint az intézeti dolgozók képesítését/annak hiányát az állatkísérletek végzésére vonatkozóan. Az intézetvezetőknek ezzel kapcsolatban levelet küldtünk, melyben kértük a bizonyítvánnyal nem rendelkező munkatársak kurzusra jelentkezését. Ennek megfelelően egyetemünkön, az összes állatokkal dolgozó munkatárs rendelkezik már a kísérlet végzésére jogosító bizonyítvánnyal.

A helyzetértékelésen túl a konzultáció további célja az volt, hogy segítséget, illetve tanácsot adjon a felmerülő problémák megoldásában is. Ez azért is fontos, mert a NÉBIH

szakemberei bármikor ellenőrizhetik az állatokat tenyésztő és felhasználó helyeket (akár előzetes jelzés nélkül is).

A bizottság megtárgyalta az éves továbbképzés tapasztalatait, valamint beszélt az éves Kísérleti állatok-állatkísérletek kurzusról.

Kiemelt feladatok: állatjóléti felügyelet, alapszintű oktatás két nyelven (magyar, angol), vizsgák akkreditálása, annak fenntartása. Ez magyarul 2015-ben, angolul 2019-ben megtörtént. Éves továbbképzés folytatása szükséges minden kísérletet végző személynek. Az oktatói kar kiemelkedő színvonalú, a külsős érdeklődés nagymértékű.

A bizottság éves feladata a kutatóhelyekkel történő konzultáció, melynek keretében a megbízott tagok felméri az állattartó helyiségek megfelelőségét, szükség esetén tanácsokat adnak. Felhívják a kutatók figyelmét az éves adatszolgáltatási kötelességükre. Cél a projektengedély nélkül folytatott kísérletek megszüntetése.

Elnöki kezdeményezésre vita, majd megállapodás a kérvények elbírálásának új rendjéről, a feladatok tagok közötti megosztásáról. Így felgyorsítható az engedélyhez jutás folyamata. Az elfogadott módszer: a MÁB titkárságra beadott kérvények 2 tagnak kerülnek kiküldésre véleményezés céljából. A vélemények alapján a kérelmező javítja beadványát. Ezt a MÁB továbbítja az ÁTET irányába. A kérvény javításához a kormányrendelet és a korábbi évek tapasztalata alapján összeállított javítási segédletet minden tag megkapta.

A következő MÁB ülésünkre 2019. május 8-án került sor, ezen összegeztük az intézeti látogatások és konzultációk tapasztalatait. Megállapítottuk, hogy egyetemünkön az állatokon történő kísérletek állatjóléti szempontból történő rendszeres ellenőrzése nem megoldott. A kísérletek engedélyezése ugyan a törvényi előírásoknak megfelelően történik, de kísérletek kivitelezése, az engedély szempontjai szerinti megvalósítása már nem ellenőrzött. A Munkahelyi Állatjóléti Bizottság létrehozott ugyan egy "konzulensi rendszert", melynek értelmében egy-egy MÁB tag személyesen felügyeli az érintett kutatóhelyeket, de az ellenőrzés - a tagok egyéb szakmai elfoglaltsága miatt - sajnos ritka és meglehetősen esetleges.

A releváns kutatóhelyeken, megfelelő jogosítványokkal rendelkező, az állatkísérletek állatjóléti szempontból történő ellenőrzésére, és a szükséges intézkedések meghozatalára felhatalmazott személy alkalmazása nemzetközi gyakorlat. Hazánkban jelenleg csak a pécsi egyetemen működik diplomás állatjóléti felelős.

A Pécsi Tudományegyetemen működő állatjóléti felelőshöz hasonló státuszt lenne célszerű egyetemünkön is létrehozni. Terveink szerint a MÁB feladata lenne a jövőben is a szükséges engedélyeztetési és felügyeleti döntések meghozatala, de az egyetemi szintű állatjóléti helyzet folyamatos ellenőrzését, adminisztrációját, valamint az elrendelt intézkedések végrehajtását egy közép fokú végzettségű laborasszisztens képzettségű kolléga végezné. Tekintettel a munkakör stratégiai jelentőségére, csak kiemelt bérezés tudja garantálni megfelelő jelölt jelentkezését. Amennyiben ez nem lehetséges, akkor a bértábla szerinti bérezését javasoljuk, veszélyességi pótlékkal kiegészítve. Elképzeléseinkről tájékoztattuk Dr. Ferdinandy Péter tudományos és innovációs Rektorhelyettes urat és kértük a segítségét a megvalósításban.

A következő 2019. június 3-án tartott ülésünkre meghívtuk Dr. Gyertyán Istvánt, az ATET elnökét is és áttekintettük a Projekt kérelmek elbírálásának aktuális helyzetét.

Az eredményesség javítása érdekében fokozni kívánjuk a bizottság minden tagjának aktív részvételét az értékelési folyamatban.

Az eddigi e-mail cím: mutettan@gmail.com helyett egy MÁB-nak dedikált emailcímet hoztunk létre. Ehhez csatlakozva létrehoztuk semmelweismab@gmail.com google Drive ot, melyhez csak a tagoknak van hozzáférése. Minden befutó kérelemnek egy könyvtárat nyitunk és ebben szerepel valamennyi ezzel kapcsolatos információ. Egy nyitó Excel táblában foglaljuk össze a kérelmek beérkezési idejét, kinek és mikor lett szignálva, határidő (max két három hét!) - mennyi legyen, tovább küldés időpontja, ATET vélemény. Ennek az összefoglaló táblának a jelentősége az, hogy egyszerre látjuk az egyetemi kérelmek kezelésének a ritmusát.

A kérelmek az elnökhöz futnak be, ő szignálja, ki az a két tag, akit a kérelem előkészítésére felkérnek. Az illetékes tag válasz e-mailben jelzi, hogy a felkérést megkapta. A kialakított MÁB lista alapján ezeket minden tag megkapja. Az illetékes átnézi az engedélykérelmet, azt az útmutatónak megfelelően korrigálja, szükség esetén felveszi a kérelmezővel a kapcsolatot. Ezek az emailek is minden tagnál megjelennek. Ez biztosítja a szükséges transzparenciát és a lehetőséget, hogy az előkészítés bármelyik fázisában bárki megjegyzést, kérdést tegyen fel.

A véglegesnek gondolt értékelést az érintett tagok, továbbítás céljából elküldik az elnöknek (Ezek az emailek is minden tagnál megjelennek.), aki véglegesítés után továbbküldi az ATET-nek.

A kapcsolattartás elektronikus, - megállapodásunk szerint, - ezzel kapcsolatos MÁB ülést

csak indokolt esetben hívunk össze.

A 2018. évi statisztikai jelentések határidőn belül elküldésre kerültek a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatalhoz. Eszerint 4775 egeret, 2239 patkányt, 80 nyulat és 57 sertést használtak fel a kutatók a projektekben. Csak szerveik és szöveteikért felhasználtak 2620 egeret, 1629 patkányt, 35 tengerimalacot, 238 tyúkot, 14 zebrapintyot, 9 halat, 2 hullót, 3 galambot, 8 egyéb madárfajt.

Oktatás

„A Kísérleti állatok-állatkísérletek” kurzus novemberben került megrendezésre

A 2019-es képzésben 16 "A" szintű bizonyítványt és 72 "B" szintű bizonyítványt adtunk ki, ebből 44 PhD hallgatónak.

A kurzus a Doktori Iskola központi szervezésű, kötelezően választható rendezvénye. Két szinten zajlik a képzés "A" szinten az állatgondozók és asszisztensek 20 óra elméletet hallgatnak és 20 óra gyakorlaton vesznek részt. A "B" szintű képzés a diplomásoké, ahol 60 óra elmélet és 20 óra gyakorlat zajlik. Az előadások egy részét egyetemi oktatók, másik részét külső intézetekből, egyetemekről, cégektől jövő előadók tartják. Az előadások és gyakorlatok magas színvonalúak, a 40/2013 (II.14.) Kormányrendelet oktatási elvárásainak teljes mértékben megfelelnek. A kurzus végén a hallgatók kétnyelvű bizonyítványt kapnak. A tanfolyamot az ÁTET által delegált akkreditációs bizottság 2016.január 19-án akkreditálta és AA2.0/ 2015 számon nyilvántartásba vette, ennek megtörténtét a NÉBIH honlapján közzétette. Az elismerő határozat 2020. december 31-éig érvényes. A Doktori Tanács az idén 500 000 Ft támogatást biztosított a magyar nyelvű PhD hallgatók oktatására.

Éves továbbképző oktatás szervezése

A kutatói jogosultság megtartásához ennek kiemelkedő jelentősége van. Wéber Professzor úr és Dr. Szabó Györgyi szervezett intézeti látogatások ún. „road show” keretében ismertette a MÁB munkáját az érintettekkel. A résztvevők számára ezt éves továbbképzésként ismeri el a MÁB. A személyes konzultáción részt venni nem tudó munkatársak részére írásbeli anyagot állítottunk össze és részükre a neten megküldtük.

Az éves továbbképzésen ilyen formában 162 munkatárs (diplomás, technikus, állatgondozó és asszisztens PhD hallgatók, akik a laborállatokkal dolgoznak) vett részt, nekik erről igazolást adtunk ki.

Kiállítottuk Tanúsítványokat azoknak a munkatársaknak, akik 2008 előtt kezdtek állatokkal dolgozni.

Honlap

A MÁB honlapot működtet (<http://semmelweis.hu/allatjoleti-bizottsag>), melyen a legfontosabb információk érhetőek el. Felkerült az új Egyetemi Állatvédelmi Szabályzat, illetve a Kormányrendelet előírásainak megfelelően módosított projekt engedélykérő lapok.

A bizottság személyi összetétele is változott némileg az elmúlt esztendőben.

1. Kőhidai László Tanár úr arról tájékoztatott, hogy családi okok miatt a továbbiakban nem tud részt venni a bizottság munkájában
2. Benyó Zoltán professzor úr kérte, hogy a hirtelen nagyon megsaporodott kötelezettségei miatt szeretné a bizottsági tagságát átadni egyik kollégájának, Hricisák Lászlónak, aki azóta is aktív tagja a bizottságnak.
3. Tekes Kornélia professzorasszony nyugdíjba vonult, ő Koncz Szabolcs fiatal kollégát jelölte ki intézetük részéről MÁB tagságra.
4. Alpár Alán professzor úr ugyancsak jelezte, hogy megnövekedett egyetemi feladatai miatt nem tudja vállalni bizottsági tagság át és erre Zachar Gergely munkatársát javasolta.

Összefoglalva megállapíthatjuk, hogy oktatási tevékenységünk országos szinten is kiemelkedő. Egyetemünkön a tervezett összes állatkísérlet egyedi és előzetes engedélyeztetése, jóváhagyása, illetve az engedélyeztető hatósághoz való továbbítása is a mi feladatunk. 2019-ben 36 db projektkérvényt hagytunk jóvá és továbbítottunk az ÁTET-nek.

Ezek teljesítése jelentős adminisztrációs teherrel jár. A munkát legnagyobb részben a MÁB elnöke és titkára, valamint a Kísérletes és Sebészeti Műtéttani Intézetet munkatársai a munkaköri leírásukban vállaltakon felül, túlterhelve, anyagi juttatás nélkül végzik. Mivel a MÁB nem rendelkezik semmilyen anyagi forrással, ezért minden adminisztrációs és anyagi terhet eddig is az Intézetünk vállalt magára. Ez azonban immáron meghaladja lehetőségeinket.

Ahogy az elmúlt években, ezúttal is kérem Rektor Úr támogatását, tegye lehetővé a MÁB számára egy önálló főállású adminisztrációs munkatárs alkalmazását. Amennyiben ez nem lehetséges, a MÁB részére működési keretet biztosítani szíveskedjék, melyből lehetőségünk lenne a munkatársak többletmunkájának és a működés során felmerülő dologi kiadások finanszírozására.

Budapest, 2020. 01.27.

Dr. Wéber György

egyetemi tanár

A Munkahelyi Állatjóléti Bizottság elnöke